

Učiteljeva vloga pri informacijski komunikacijski tehnologiji

Ines Krapež

Osnovna šola Lucija

V prispevku želim predstaviti, kako je uporaba e-gradiv v šolah postala ustaljena delovna praksa pri podajanju učnih vsebin. Učitelj, ki je v koraku s časom, v katerem živimo, se mora zavedati pomembnosti uporabe informacijsko izobraževalnih tehnologij. Prav je, da se prične z drugačnim pristopom in uporabo IKT že v prvem razredu osnovne šole. Čeprav gre po mnenju nekaterih za zasičenost na vseh področjih, pa moramo učitelji znati ponuditi dodatne informacije, ki otroka ne zasitijo, temveč spodbujajo njegovo aktivnost in domišljijo.

Uvod

V osnovni šoli je uporaba IKT prvi korak pred resnejšo rabo v srednji in visoki šoli. Istočasno se učitelji zavedamo pomembnosti sodobne tehnologije in vpliva družabnih omrežij, ki so postala tudi kriterij splošne pismenosti današnje *net generacije*. Učiteljeva vloga je narediti pouk zanimivejši. Pri obravnavanju snovi je za učenca pouk privlačnejši, učitelj pa je z uporabo IKT bolj nazoren in prepričljiv. Po mnenju mnogih strokovnjakov je pomembno, da otroku v današnjem času in v današnji družbi ponudimo kvaliteto in ne kvantitete.

Strategije poučevanja

Večino razlag učitelji še vedno radi podajamo frontalno, vendar se z uporabo e-gradiv suhoparne in dolgočasne vsebine lahko spremenijo v privlačne in zanimive predstavitve. Poučujem v četrtem in petem razredu in si poučevanje težko predstavljam brez uporabe računalnika in brez video projektorja. Strategijam poučevanja oziroma učnim stilom poučevanja smo dodali informacijsko komunikacijsko tehnologijo (v nadaljevanju

Slika 1: Aplikacija Slovenija naša dežela, http://uciteljska.net/ucit_search.php?mode=search

IKT). Iz leta v leto ugotavljam, da je pri učnih urah kakovost učenčevega znanja odvisna od kakovostnega podajanja informacij. Da je pouk zanimivejši in atraktivnejši, mora učitelj poznati možnosti, ki jih nudi tehnologija in čas, v katerem poučujemo. Televizija, radio CD-predvajalnik, osebni računalnik, fotoparat, video projektor in povezava z internetom so pripomočki, brez katerih si v današnjem času ne morem predstavljati kvalitetnega pouka.

Uporaba video projektorja

Na naši šoli imajo nekateri učitelji možnost uporabe interaktivne table (v nadaljevanju i-table), nekateri pa pri pouku uporabljamo projektor. Sama ne vidim velike potrebe po i-tabli, ker pri pouku uporabljam osebni računalnik in prenosni projektor. Pri tem so učenci prikrajšani za uporabo interaktivnega svinčnika, interaktivne tablice oziroma na splošno pisanja po i-tabli. Na šoli žal ni zadostnega števila računalnikov za vse učitelje, zato pri delu uporabljam svojega. Vendar se učitelj vedno lahko dogovori za uporabo šolskega računalnika. Prav v začetku šolanja, od prvega do petega razreda, je zelo pomembna vloga učitelja, ki otroke usmerja in vodi na poti e-izobraževanja. V veliki meri so za to odgovorni starši, vendar je prav učitelj tisti, ki lahko s svojimi znanjem in močjo na nevsiljiv način ustvarja zanimanje za ustrezno rabo računalnika. Računalnik za otroka ne predstavlja samo igrarice, temveč ga desetletnik začanja pojmovati tudi kot orodje za številne možnosti odkrivanja novih znanj in izkušenj. V prvem in drugem triletju je na voljo veliko

učbenikov in delovnih zvezkov, ki omogočajo, da snov lahko dopolnujemo z e-gradivom. Posebno v primerih, ko se učitelj odloči, da učenci ne bodo uporabljali delovnih zvezkov. Takrat mora učitelj sam pripraviti in poiskati ustrezno gradivo. Predstavitve, aplikacije, video posnetki in razlage naravoslovnih eksperimentov preko gledanja in poslušanja učencem omogočajo, da svoje naravoslovno in tehnično znanje uporabljajo za razumevanje, razlago in reševanje različnih situacij s področja naravoslovja in tehnike. Kljub uporabi učbenika lahko učitelj sam pripravi slikovne aplikacije (Slika 1), ki služijo kot tabelski zapis.

Slovenščina

Cilj predmeta se uresničuje z jezikovnim in književnim poukom v sklopu štirih sporazumevalnih dejavnosti: poslušanja, branja, govorjenja in pisanja. Pri učenju nove snovi ponuja učbenik naloge (http://www.mizks.gov.si/fileadmin/mizks.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_slovenscina_OS.pdf), ki jih lahko učenec poišče na spletu. V razredu je taka oblika dela mogoča z uporabo video projekcije. Še zanimiveše pa je delo in učenje, ko si učenci lahko za boljše predstavljivost ogledajo filmski posnetek. Pouk brez televizije in radia oziroma brez video projekcij ni zanimiv za otroke. Prav tako brez uporabe IKT ni moč uresničevati temeljnih ciljev poslušanja.

Naravoslovje

Ko je nemogoče peljati učence v neposreden stik z naravo, z uporabo video projektorja in

Slika 2: Aplikacija o kroženju vode, http://www.epa.gov/safewater/kids/flash/flash_watercycle.htmlSlika 6: Matematika na spletu, http://uciteljska.net/kvizi/HotPot/DELI_CELOTE_2/Kateri_del_celote.htmSlika 3: Dropbox, <https://www.dropbox.com/>

računalnika prikazujem različne filme, ki so na voljo na spletu in nato skupaj z učenci sestavimo aplikacijo, ki služi tudi kot tabelski zapis. Za boljše razumevanje pri pouku učenci potrebujejo veliko slikovnega gradiva. Takšen način dela omogoča učencem, da svoje znanje uporabljajo za razumevanje, razlago in reševanje različnih situacij s področja naravoslovja in tehnike.

Matematika

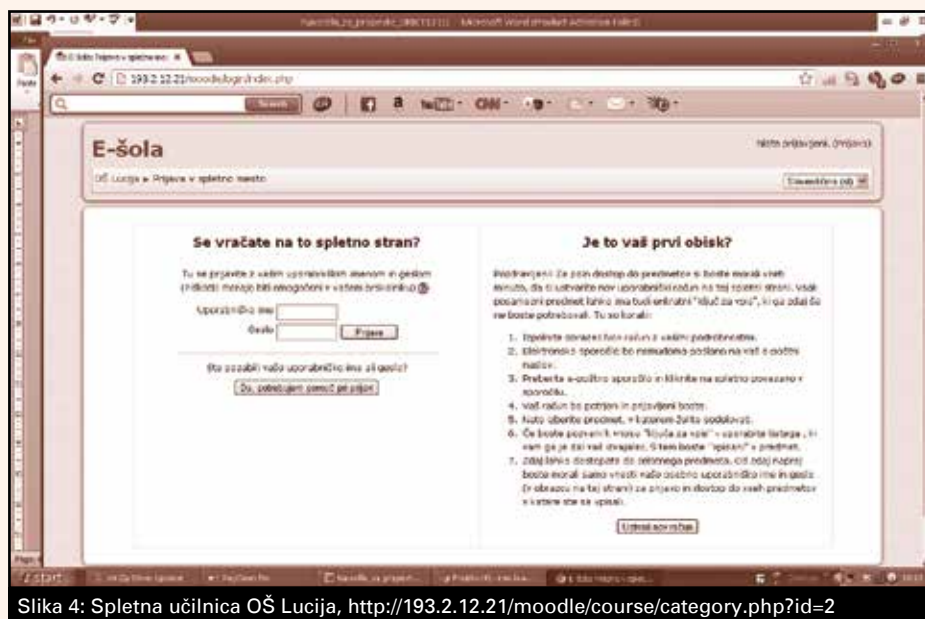
Matematika je eden temeljnih predmetov v osnovni šoli s številnimi izobraževalno-informativnimi nalogami. Čeprav je z razvojem informacijsko komunikacijske družbe prisotnost matematike na drugih področjih manj vidna, ker se skriva v tehnologiji (Program osnovna šola. Slovenščina. Učni načrt, 2007-2013). Pri predmetu matematika je poleg številnih učbenikov in delovnih zvezkov na voljo tudi velika izbira spletnih nalog. Velikokrat učenci sami (starši) poiščejo e-gradiva, vendar mora tudi učitelj vedeti, kaj je ustrezno, in v skladu z učnim načrtom ponuditi možnosti utrjevanja znanja. V spletni učilnici ponudim naslove in učenci lahko izbirajo in se učijo. Pomembno je poudariti, da imam v razredu 25 otrok in prav vsi imajo doma možnost uporabe računalnika in interneta.

Učitelj kot organizator dela

Pri ogledovanju in prikazovanju nalog in filmov sem si uredila naloge in filme po predmetih. Shranjene imam v tako imenovanih »oblakih« (Slika 3), ki omogočajo hiter in zanesljiv prenos podatkov iz spleta na računalnik oziroma na šolski računalnik, kjer vse gradivo (učne liste, aplikacije) v šoli lahko tudi natisnem.

Vključevanje učencev je aktivna vloga učencev

V proces izobraževanja vključujem učence na več načinov. Spodbujam in usmerjam jih k iskanju internetnih virov pri pisanju seminarskih in projektnih nalog: že v četrtem razredu predstavljajo svoje govorne nastope in naravoslovne seminarske naloge preko projekcije v Powerpointu. Na USB ključku prinašajo zanimive dogodke, poučne aplikacije in različne članke o obravnavanih učnih vsebinah naravoslovja, družbe ali glasbene vzgoje. V dogovoru s starši pa nalogo pošljejo na mojo elektronsko pošto. V drugi polovici petega razreda opravijo kolesarski izpit. Teoretičnemu delu izpita namenimo nekaj ur, ki jih učenci opravijo v računalniški

Slika 4: Spletna učilnica OŠ Lucija, <http://193.2.12.21/moodle/course/category.php?id=2>

učilnici, kjer se učijo kolesarskih pravil in cestno prometnih predpisov.

Spletna učilnica

V petem razredu se učenci naučijo, kako uporabljati spletno učilnico (Slika 4) in na ta način aktivno sodelujejo pri oblikovanju vsebin in podajanju predlogov za razredne ali pogovorne ure. Prav tako lahko učenci poiščejo predloge nalog za ponavljanje in utrjevanje snovi posameznih predmetov. V razredu je velika večina otrok osvojila sistem delovanja spletne učilnice. Tretjina otrok redno pregleduje *dogajanje* v spletni učilnici in aktivno sodeluje pri oblikovanju delovne klime v razredu.

V spletni učilnici imajo učenci na voljo:

- ▶ različne sprotne informacije, ki jih sicer radi pozabijo (govornilne ure, dnevi posebnih dejavnosti, obvestila o zbiralnih akcijah);
- ▶ sezname za obvezno branje, bralno značko;
- ▶ napotke in smernice za organizacijo pri učenju in domačih nalogah;
- ▶ možnost sporočanja odsotnosti;
- ▶ možnost predlogov in pobud za razredne ure;
- ▶ možnost povratne informacije »kaj smo delali danes pri pouku«;

Zaključek

Brez uporabe IKT si težko predstavljam učinkovito in sodobno poučevanje. Motiviranost in pozornost učencev je veliko večja in prav tako rezultati, ki jih dosegajo. S pomočjo

in povezovanje učitelj – učenec v procesu izobraževanja ključnega pomena, ker tako dosegamo boljše in trajnejše rezultate pri učenju. •

Literatura

- Dropbox. Pridobljeno 12.11. 2012 s <https://www.dropbox.com/>
- E-šola. Pridobljeno 9. 1. 2013 s <http://193.2.12.21/moodle/course/category.php?id=2>
- Učiteljska.net (2004). Pridobljeno 4. 1. 2013 s http://uciteljska.net/ucit_search.php?mode=search
- Lastni viri (učne priprave, analize, evalvacije pouka)
- Program osnovna šola. Slovenščina. Učni načrt. (2007-2013). Pridobljeno 10. 1. 2013 s http://www.mizks.gov.si/fileadmin/mizks.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_slovenscina_OS.pdf
- Razdevšek-Pučko, C. (2004). »Kakšnega učitelja potrebuje (pričakuje) današnja (in jutrišnja) šola?«. *Sodobna pedagogika*, Letn. 55, posebna izd., str. 52-74.
- The water cycle. Pridobljeno 7.12. 2013 s http://www.epa.gov/safewater/kids/flash/flash_water-cycle.html
- Učiteljska.net. Kateri del celote je na sliki? (2004). Pridobljeno 14. 12. 2012 s http://uciteljska.net/kvizi/HotPot/DELI_CELOTE_2/Kateri_del_celote.htm

